

## **Többsnyelvűség problémái az európai színtérben – magyar vonatkozással**

**Hettinger Sándor**

### **Bevezetés**

A társadalmak Európa-szerte gyors változások áldozataivá válnak a technológia exponenciális méreteket öltő fejlődési üteme, a globalizáció és az előregedő népesség következményeként. Az európai polgárok egyre nagyobb mértékben lépnek egymással kapcsolatba tagországi határokon átívelve, életvitelük, munkájuk nem feltétlenül kötik őket saját országukhoz. Életük a nemzetközi színtér és a többsnyelvűség metszéspontjába kerülhet nap mint nap. A feldúsult nyelvi sokszínűség a kulturális gazdagság és a nemzeti örökség érezhető kifejeződése, megfelelő szakpolitika hiányában azonban képlékennyé válik, és az eltérő kulturális háttérrel bíró polgárok közötti kommunikációs szakadékot mélyíti el. Ettől függetlenül a nyelvi akadályok ellehetetlenítik, hogy az európai polgárok és a gazdasági társaságok a lehető legteljesebb mértékben kihasználják az egységes belső piac nyújtotta lehetőségeket. A többsnyelvűség továbbá akadályba lehet az egyes EU tagállamok közötti határokon átnyúló adminisztratív együttműködés hatékonyságát az EU-n belül.<sup>1</sup>

### **A többsnyelvűség valósága**

Ami a nyelvi sokszínűséget illeti, az Európai Unió több mint félmilliárd lakosa jelenleg 28 tagállamba tömörül, és 24 hivatalos és munkanyelven osztozik. Mintegy hatvan egyéb nyelv is az EU kulturális örökségének részét képezi regionális és etnikai szintek szerint.<sup>2</sup> Minden újonnan belépő tagállam saját hivatalos nyelvét magával hozhatta, és az EU hivatalos nyelvévé avathatta. Az egyetlen nemzet, amely nem élt ezzel, az egyik alapító tag: Luxemburg volt. A luxemburgi nyelvet egyedül az alapító szerződések nyelveként használják az EU-n belül, ennek oka az, hogy a nyelv „csupán” anyanyelvként él az országban, a közigazgatás nyelve viszont a francia.<sup>3</sup> Ezt leszámítva az EU 24 hivatalos nyelvét figyelembe véve, az EU intézményeinek

---

<sup>1</sup> A Bizottság Közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai gazdasági és Szociális bizottságnak és a Régiók Bizottságának - Többsnyelvűség: európai tőke és közös elkötelezettség {SEC(2008) 2443} {SEC(2008) 2444} {SEC(2008) 2445} /\* COM/2008/0566 végleges \*/ , 4. o

<sup>2</sup> [https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-languages\\_en](https://europa.eu/european-union/about-eu/eu-languages_en) Utolsó megtekintés: 2019. szeptember 1.

<sup>3</sup> [https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs\\_243\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_243_en.pdf), 53. o Utolsó megtekintés: 2019. szeptember 1.

fordítói szakszolgálatának 552 nyelvpárkombinációban kell fordítási és tolmácsolási feladatokat ellátnia.

A legújabb – bár így is nyolc éves – Eurobarométer eredmények alapján a legtöbbet anyanyelvként beszélt nyelv a német 16%-os arányával, amelyet az angol és az olasz követ 13-13%-kal, a francia 12%, valamint a spanyol és a lengyel 8-8% arányban.<sup>4</sup> Egyes hivatalos nyelveket azonban elenyésző arányban beszélnek: az észt és a szlovén nyelvet közel 2 millióan, az ír és a máltai nyelvet félmillióan beszéli anyanyelvként. Ez utóbbiak esetében az angol nyelvet is folyékonyan beszélnek. 2012-ben az európai polgárok 54%-a beszélt egy idegen nyelvet, egynegyedük kettőt, és csupán egytizedük hármát vagy több idegen nyelvet. Az előző, 2005-ös felméréshez képest a többnyelvűség aránya nem emelkedett. A legnagyobb arányban beszélt idegen nyelvek közé tartozik: az angol (38%), a francia (12%), a német (11%), a spanyol (7%), valamint az orosz (5%). Az európaiak többsége nem tanul idegen nyelvet; 44%-uk nem is tervezi, hogy egy-két éven belül nekikezd. 61% vélekedik úgy, hogy a nyelvtanulás fő indítókai a külföldi munkavállalás lehetősége, 53% használ idegen nyelvet munkahelyén, valamint 47%-uk külföldi nyaralás során.<sup>5</sup> Az idegennyelv-tanulás legnagyobb akadályai a válaszadók szerint: a kellő motiváltság hiánya (34%), az időhiány (28%), valamint a nyelvtanulás költségei (25%).

### **Az EU többnyelvű szakpolitikája**

A nyelvi pluralizmus egyike a Lisszaboni Szerződésben kifejezetten belefoglalt célkitűzéseknek. Az EUSZ 3. cikk (3) bekezdése szerint az Európai Unió „tiszteltben tartja saját kulturális és nyelvi sokféleségét, továbbá biztosítja Európa kulturális örökségének megőrzését és további gyarapítását.” A nyelvi sokféleséget az Unió Alapjogi Chartája is védelemben részesíti, amelynek 22. cikke így rendelkezik: „az Unió tiszteltben tartja a kulturális, vallási és nyelvi sokféleséget.” A nyelvi sokféleség általános alapelvén kívül az EU védi a nyelvhasználatot is, hogy ezzel is előmozdítsa a polgárok minél nagyobb részvételét az Unió demokratikus folyamataiban, és ezáltal legitimálja azt.<sup>6</sup> Ebben az értelemben az uniós nyelvi politika gyújtópontjában nem a nyelvi sokféleség megőrzésének pusztán ideálja áll,

---

<sup>4</sup> European Commission, 2012a, Europeans and Their Languages, Special Eurobarometer 386, Summary forrás: [https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs\\_386\\_sum\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_386_sum_en.pdf) Utolsó megtekintés: 2019. szeptember 1. 3. o

<sup>5</sup> id. 16.o

<sup>6</sup> European Commission: Studies on Translation and Multilingualism. Language and Translation in International Law and EU Law, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2012. 78. o.

hanem az Európai Unió és a tagállamok közötti hatáskörmegosztás lecsapódása, amely a szubszidiaritás elvén nyugszik.

A legjelentősebb másodlagos jogi norma, amely a többnyelvűség lényegességét hangsúlyozza, az Európai Gazdasági Közösség által használt nyelvek meghatározásáról szóló, 1958. április 15-i 1. tanácsi rendelet. A 2. cikk szerint: „Azok az okmányok, amelyeket egy tagállam, vagy a tagállamok valamelyikének joghatósága alá tartozó személy a Közösség intézményeinek küld, a feladó választása szerint a hivatalos nyelvek bármelyikén készülhetnek. A válasz ugyanazon a nyelven készül.” Ezenkívül a 4. cikkben az áll, hogy a „rendeleteket és az egyéb általánosan alkalmazandó okmányokat [...] hivatalos nyelven kell megszövegezni,” valamint az 5. cikk szerint „a Közösség Hivatalos Lapját [...] hivatalos nyelven kell közzétenni. Az uniós polgárok jogában áll, hogy az Európai Unió intézményeivel folytatott kommunikációjuk során saját nyelvüket használják. A tanácsi rendelet rendelkezései kiemelik az EU hivatalos nyelveinek egyenlőségét, valamint őrző bástyái a Közösségen belüli többnyelvűségnek.

Az alapító szerződésekben és a másodlagos jogi aktusokban szereplő nyelvi sokféleségen kívül az Európai Bizottság több dokumentumban is foglalkozik a nyelvek helyzetével. Először 2005-ben a Bizottság kiadott egy közleményt Új keretstratégia a többnyelvűség ösztönzésére címmel. A stratégia a nyelvet a kultúra legközvetlenebb kifejeződésének tartja. A Bizottság három célkitűzésben fogalmazza meg többnyelvűségi politikáját. Először is célja, hogy ösztönözze a nyelvtanulást és támogassa a nyelvi sokféleséget, továbbá elősegítse az egészséges többnyelvű gazdaságot, valamint a polgárok számára saját nyelvükön hozzáférhetővé tegye az Európai Unió jogszabályait, eljárásait és az uniós információkat.<sup>7</sup>

A felelősség terhe a tagállamok vállán nyugszik a további lépések megtétele során, azonban a Bizottság szerepet vállal abban, hogy megerősítse a többnyelvűségről alkotott képet, valamint javítsa az eltérő szinten hozott intézkedések következetességét.

Egy további közleményben, amelyet a Bizottság 2008-ban hozott nyilvánosságra, az a célkitűzés áll, miszerint tudatosítani kell az EU nyelvi sokszínűségében rejlő értéket és lehetőségeket, továbbá ösztönözni a kultúrák közti párbeszéd útjában álló korlátok lebontását.<sup>8</sup>

---

<sup>7</sup> COM(2005) 596 végleges:A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Új keretstratégia a többnyelvűség ösztönzésére. 2005 Forrás: EurLex - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52005DC0596&from=EN> 3.o.Utolsó megtekintés: 2019. szeptember 2.

<sup>8</sup> COM(2008) 566 végleges:A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Többnyelvűség: európai töke és közös elkötelezettség. 2008. Forrás EurLex - <https://eur->

A közlemény szerint ennek kulcsa az anyanyelven kívüli további két idegen nyelv ismerete és használata a kommunikációban. 2008-ban az Európai Unió Tanácsa állásfoglalást adott ki az európai többnyelvűségi stratégiáról, amelyben öt pontban kéri fel a tagállamokat és a Bizottságot, hogy saját hatáskörükön belül a szubszidiaritás elvével teljes összhangban: 1. támogassák a többnyelvűséget azért, hogy a társadalmi kohézió és a kultúrák közötti párbeszéd erősödjön; 2. erősítsék az egész életen át tartó nyelvtanulást; 3. támogassák a többnyelvűséget, mivel az az európai gazdaság versenyképességének, a személyek mobilitásának és foglalkoztathatóságának meghatározó tényezője; 4. támogassák a nyelvi sokszínűséget és a kultúrák közötti párbeszédet a fordításra szánt támogatások növelésével...; valamint 5. világszerte népszerűsítsék az Európai Unió nyelveit.

A fenti áttekintésből kitűnik, hogy az EU két szinten foglalkozik a többnyelvűség kérdésével. Az egyik az egyén szintje: egyrészt minden uniós polgár nyelvi jogokkal rendelkezik, amelyek védelemben részesítik, másrészt arra biztatják őket, hogy anyanyelvükön kívül még két idegen nyelvet is sajátítsanak el. A másik szint a tagállamok szintje: feladatuk előre látni a nyelvtanítással, fordítással és a belső piac zökkenőmentes működésével kapcsolatos problémákat, amelyek megoldása végső soron az európai gazdaság megnövekedett versenyképességéhez vezet. Magyarország viszonylatában ezt az alábbiakban vizsgáljuk meg közelebbről.

### **A többnyelvűség, mint a belső piac zavartalan működésének eszköze Magyarország viszonylatában**

Ha az EU többnyelvűségi szakpolitikáját gazdasági szemszögből vizsgáljuk meg, hatékony eszközként lehet jellemezni a belső piac zavartalan működése tekintetében. El nem vitatható tény, hogy a belső piac az európai gazdasági integráció kulcsfontosságú vívmánya. Az áruk, személyek, szolgáltatások és a tőke szabad áramlása az EU versenypolitikájával és közös kereskedelmi politikájával egybekötve jogi és intézményi keretet biztosít a belső piacon tevékenységet folytató gazdasági társaságok számára. Az uniós polgárok idegennyelv-ismerete jelentősen megkönnyíti a gazdasági társaságok külföldi piacokhoz való hozzáférését, valamint új munkalehetőséget terem a számukra egy másik EU-tagállamban.

---

[lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52008DC0566&from=EN](https://lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52008DC0566&from=EN) 4. o. Utolsó megtekintés: 2019. szeptember 2.

15 évvel ezelőtt a Bizottság Oktatásügyi, Ifjúsáspolitikai, Sportügyi és Kulturális Főigazgatósága tanulmány készítésével bízta meg a brit CILT szervezetet<sup>9</sup>, amely 2006 decemberében kutatást végzett közel 2000 KKV bevonásával abban a témában, hogy a vállalkozási szférán belüli idegen nyelvi ismeret hiánya milyen hatással van az európai gazdaságra.<sup>10</sup> A közel 80 oldalas kutatási eredményeket magában foglaló műből másfél évtizedes távlatból is érvényes következtetéseket tudunk levonni az idegennyelv-tudás és a gazdasági teljesítőképesség viszonylatában, mindezt, pedig az akkor 2 éves uniós tagsággal rendelkező Magyarország vonatkozásában tehetjük meg.

Ami az egyes gazdasági társaságok berkein belüli nyelvi akadályokat illetve, a kereskedelmük külföldi piacokra való bővítése okán növekedés jósolt. Az átlag 47%-ot meghaladóan Magyarország 57%-ban tervezett új külföldi állammal létesíteni kereskedelmi kapcsolatot. A teljes mintából a cégek csupán 10%-a választott célpiacot a helyi nyelv és kultúra ismeretére alapozva. Ennek az lehet az oka, hogy a legtöbb esetben a vállalkozások nem rendelkeznek kellő ismeretekkel ezen a téren. A nyelvi készségek azonban adekvát módon jelzik, hogy az adott vállalkozás mely célpiacokat szemelte ki, és hasznos mutatója lehet azoknak a vállalkozásoknak, amelyek felismerik a nyelvhasználat gazdasági értékét a kereskedelmük bővítése alkalmával: a magyar vállalkozások 22%-a látta így a helyzetet.

Arra kérdésre, hogy az adott vállalkozásnál kulturális eltérések miatt merültek-e fel nehézségek külföldi ügyféllel, az összesített mintában a vállalkozások 18% adott igenlő választ. Míg a skandináv országokban tapasztaltak több nehézséget,<sup>11</sup> addig hazánk 22%-os mutatója közelebb áll a minta átlagához. Érdekes megjegyezni, és a jelenkori politikai folyamatok tükrében értelmezni a kiugró skandináv eredményt, amelyet a földrajzi elszigeteltséggel, valamint az elszigetelő politikai törekvésekkel magyaráztak. Magyarországnak az EU-hoz történő 2004-es csatlakozását követő első években a magyar vállalkozások közel egynegyedénél az alkalmazottak nyelvi kompetenciája nagyban befolyásolta az exportpiacok kiválasztását (23,9%)<sup>12</sup>. Ez a mutató jellemző volt a többi újonnan belépő tagállamra is, valamint ezzel összefüggésben az alkalmazottak felvételében is döntő szerepet játszott a nyelvi készségek magas szintje, a mintaátlaghoz (40%) képest Magyarország 72%-os kiugrást mutatott. Továbbá az anyanyelvi beszélők alkalmazása is fokozódó tendenciát mutat: az átlag 22%-hoz

---

<sup>9</sup> CILT teljes nevén: National Centre for Languages, honlapja elérhető a <http://www.cilt.org.uk/> weboldalon.

<sup>10</sup> CILT, 2006, ELAN: Effects on the European Economy of Shortages of Foreign Language Skill in Enterprise, 2006. Forrás: [https://ec.europa.eu/assets/eac/languages/policy/strategic-framework/documents/elan\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/assets/eac/languages/policy/strategic-framework/documents/elan_en.pdf) Utolsó megtekintés: 2019. szeptember 2.

<sup>11</sup> Norvégia: 42%; Svédország 37%, valamint Finnország: 30%

<sup>12</sup> CLIT, 2006. 25.o.

képest hazánk 34%-os arányt képvisel.<sup>13</sup> A tolmácsok alkalmazása nálunk átlaghoz (45%) közeli értéket mutat (46%), míg a weboldalakat a külföldi igényekhez igazítása átlagon felüli Magyarország esetében (70% az átlag 62%-hoz képest). A nyelvi készségek nyilvántartásában hazánk nagyon magas, 91%-os arányt mutat.

2006 óta nem született sajnos hasonló kutatás a témában, viszont az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag elveinek alkalmazását évről évre értékelő, a Bizottság által kiadott tájékoztatólapokból kiderül, hogy a magyar KKV-k nemzetköziesítése, azaz a nemzeti innovatív potenciállal rendelkező KKV támogatása a nemzetközi piacokra történő belépésük érdekében, valamint a szakmai klaszterszervezetek támogatása, még mindig alacsony szinten áll. Megállapították, hogy az idegennyelvi készségek még mindig erőteljes akadályt jelentenek, és meg is gátolják a magyar KKV-k belépését a nemzetközi piacokra.<sup>14</sup>

2016-ban a magyar KKV-k teljes exportaránya 24,2%-on állt, amelyből a magyar tulajdonú KKV-k aránya 50% volt. Habár a tájékoztató lap szerint Magyarország megfelel a kisvállalkozói intézkedéscsomag elveinek a nemzetközibbé válás terén, sajnos továbbra is az EU-átlag alatt marad, ami számottevően az idegennyelv-tudás hiányának és az alacsony exportkapacitásnak tudható be.<sup>15</sup> 2018-ban a helyzet nem sokat változott: a nemzetköziesítés legfőbb akadálya továbbra is a magyarországi KKV-k idegen nyelvi készségeinek hiánya, a vállalkozások erőteljes belföldi irányultsága és a jelenlegi munkaerőhiány.<sup>16</sup>

A jelen esetben főleg hazánkra vetített, de általános érvénnyel bíró megállapítások rávilágítanak a nyelvi készségek fontosságára a társaságok terjeszkedési tervei, valamint az alkalmazott munkaerő hatékonyabbá tétele érdekében hozott intézkedések tekintetében. Ebben az összefüggésben tehát feltételezhető, hogy az idegennyelv-tudás az EU belső piacának hatékony működésének kulcsa és biztosítéka.

---

<sup>13</sup> id. 29.o.

<sup>14</sup> 2017 SBA Fact Sheet Hungary (a Bizottság tájékoztatólapja az európai kisvállalkozói intézkedéscsomag elveinek alkalmazásáról), Forrás: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:qne9pRocudMJ:ec.europa.eu/DocsRoom/documents/26562/attachments/14/translations/en/renditions/native+&cd=1&hl=hu&ct=clnk&gl=hu> 15. o. Utolsó megtekintés: 2019. szeptember 2.

<sup>15</sup> 2019 SBA Fact Sheet Hungary, Forrás: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:35iSlhRbV64J:https://ec.europa.eu/docsroom/documents/38662/attachments/14/translations/en/renditions/native+&cd=2&hl=hu&ct=clnk&gl=hu> 18. o. Utolsó megtekintés: 2019. szeptember 2.

<sup>16</sup> 2018 SBA Fact Sheet Hungary, Forrás: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:35iSlhRbV64J:https://ec.europa.eu/docsroom/documents/38662/attachments/14/translations/en/renditions/native+&cd=2&hl=hu&ct=clnk&gl=hu> 18. o. Utolsó megtekintés: 2019. szeptember 2.

## **A többnyelvűség problematikája az uniós intézmények szintjén**

Az EU széles körben érvényesített többnyelvűségi szakpolitikája hatalmas költségvonzattal jár. Valamennyi uniós intézmény fordítási és tolmácsolási költsége – ideértve a Bizottságot, a Parlamentet, a Tanácsot, az EUB-t, az Európai Számvevőszéket, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságát és a Régiók Bizottságát – hozzávetőleg évi 1 milliárd euróba kerül. Ez az EU költségvetésének kevesebb, mint 1%-át jelenti, ami 2 euró/fő terhet ró az uniós polgárokra. Ez a csekély összeg jó ár-érték aránynak tűnik, amennyiben biztosítja minden egyes uniós polgár EU-jogszabályokhoz történő hozzáférését saját nyelvén. Mivel valamennyi EU polgár saját hivatalos nyelvén a nyelvi pluralizmus által garantált egyenlő hozzáférése az Európai Unió egyik alapelveként minősül, a probléma megoldása nem a hivatalos nyelvek számának csökkentésében keresendő, hanem ennek a többnyelvű közösségnek a megfelelő működését megkönnyítő kezelési eszközök megtalálásában, figyelembe véve egyúttal az EU többnyelvűségének éves költségét is.

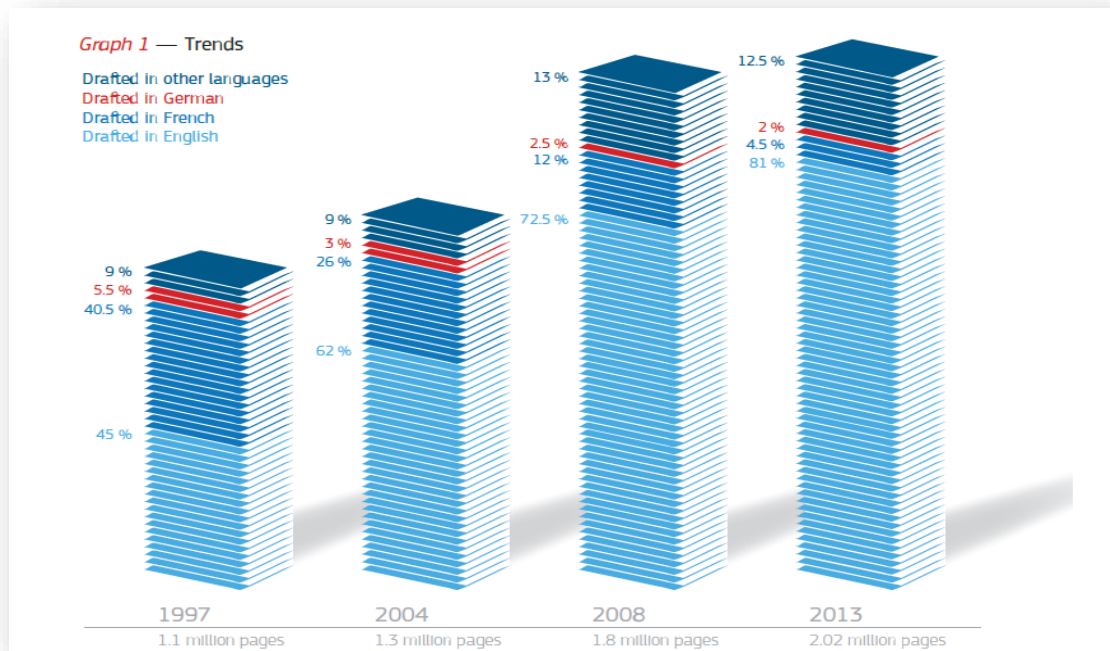
A Bizottság belső fordítói szolgálata, a Fordítási Főigazgatóság (DGT) értékelte az 1997-2013 közötti időszakot a lefordított oldalak száma alapján.<sup>17</sup> Ez az időszak abból a szempontból is jelentős, mivel 2004-ben 10 új tagállammal bővült az EU. 1997-ben, amikor az Európai Unió 11 hivatalos nyelvvel rendelkezett, a DGT által lefordított oldalak száma meghaladta az 1 milliót, míg másfél évtizeddel később ez a szám megduplázódott, a hivatalos nyelvek száma ugyanis 24-re emelkedett. Érdekes megvizsgálni az eljárási – angol, német vagy francia – nyelveken megszövegezett „eredeti” szövegeket is. Általánosságban elmondható, hogy az angol nyelven megszövegezett dokumentumok jelentősége meghatványozódott. 1997-ben az arány 45% volt, 2004-ben 62%, 2008-ban 72,5%, 2013-ban pedig 81%.<sup>18</sup> A francia, illetve német nyelvű megszövegezés pedig egyre inkább veszíteni látszik jelentőségéből.<sup>19</sup>

---

<sup>17</sup> Translation and Multilingualism, Publications Office of the European Union, 2014, Luxembourg 8. o.

<sup>18</sup> id. 7. o.

<sup>19</sup> id. a kép forrása: id. 7. o.



Az anyagi vonzaton kívül a többnyelvűségi szakpolitika megvalósítása idő kérdése is. A hivatalos dokumentumok valamennyi hivatalos nyelvre történő lefordítása több hónapot is igénybe vehet, ami ezen dokumentumok elfogadásának (kihirdetésének) késedelmét eredményezi. Például a jogilag kötelező érvényű határozatok kizárólag akkor válnak kötelező érvényűvé, ha azokat minden hivatalos nyelven kihirdették. Ez a késedelem a 2004-es bővítés során volt legjobban érezhető, amikor is a hivatalos nyelvek száma 11-ről hirtelen 20-ra emelkedett. Még ha erre a helyzetre az EU főbb intézményeinek fordítói szakszolgálatai számíthattak is, a közösségi vívmányok (acquis communautaire) fordításának hibái és késedelve elkerülhetetlen volt.<sup>20</sup> Ennek az a magyarázata, hogy az acquis lefordítása mindig az adott belépő tagállam erre szakosodott hatóságainak a feladata, amelyet a csatlakozás dátumáig be kell fejeznie. A későbbi helyesbítések ellenére is léteznek a többnyelvű rendszer összetettségéből adódó hibák, és létezik késedelem is a fordítói szakszolgálatokon belül.

### **Következtetés**

Ettől eltekintve a többnyelvűségi politika problematikája szorosan kapcsolódik a jövőben újonnan csatlakozó tagállam-jelöltekhez. Izland, Montenegró, Szerbia, Észak-Macedónia és Törökország csatlakozása tovább bővíti az EU hivatalos nyelveinek listáját. Ezért az új

<sup>20</sup> Emilia Miščenić, Aurélien Raccach: Legal Risks in EU Law: Interdisciplinary Studies on Legal Risk Management and Better Regulation in Europe, Springer, 2016. 88. o.



tagállamok csatlakozása tovább növeli az EU intézmények fordítási és tolmácsolási költségeit annak érdekében, hogy tiszteletben tartsák a Közösség nyelvi sokszínűségének elvét és a hivatalos nyelvi egyenlő státuszát.